

Handläggare
Solveig Nilsson
Telefon: 08-508 04 052**Till**
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2018-06-14

Remiss om fossilbränslefri organisation 2030

Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2018/000015

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Marie Janemar
tf. stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2016-11-28 om ”Strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040” som en riktlinje till Stockholms stads miljöprogram 2016-2019. I strategin ges kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden och servicenämnden, utarbeta en handlingsplan med syfte att staden som organisation ska vara fossilbränslefri 2030. Detta ärende utgör avrapporteringen av det uppdraget.

Förvaltningen är positiv till de föreslagna insatserna och anser att dessa bör vara vägledande samt ligga till grund för framtida planer, mål och budgetuppdrag. Stadens förvaltningar och bolag behöver sedan konkretisera åtgärder och göra analyser med avseende på rådighet, kostnader och andra konsekvenser. Prioriteringar kan ske efter hand som mer omfattande analyser har genomförts. Visionen om att Stockholm år 2040 ska nå målet om att bli en fossilbränslefri stad innehåller många utmaningar. Förutom att fossila bränslen måste bytas ut, behövs det ett omfattande arbete med att minska energianvändningen inom både transport- och fastighetssektorn. Kommunfullmäktiges beslut att stadens egen organisation ska bli fossilbränslefri till år 2030 är ett viktigt delmål i det arbetet.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2016-11-28 om ”Strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040” som en riktlinje till Stockholms stads miljöprogram 2016-2019. I strategin ges kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden och servicenämnden, utarbeta en handlingsplan med syfte att staden som organisation ska vara fossilbränslefri 2030. Detta ärende utgör avrapporteringen av det uppdraget.

Sammanfattning av remissen

Inom ramen för inriktningsmålet och visionen om ett klimatsmart Stockholm har kommunfullmäktige antagit målet om att Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad senast 2040. Stockholms stad som organisation bedöms stå för cirka 10 procent av de totala utsläppen i Stockholm och ska gå före i omställningen och bli fossilbränslefri senast 2030.

Syftet med utredningen är att identifiera stadens fossilbränsleanvändning och ge förslag på insatser som leder staden mot fossilbränslefrihet. Förslagen är utformade mot bakgrund av de förutsättningar som är kända idag kring teknikutveckling och andra omvärldsförutsättningar för att staden ska komma så långt som möjligt.

Utredningen inleds med en inventering av stadens fossilbränsleanvändning med fokus på att identifiera stadens processer och användningsområden där fossila bränslen nyttjas. Utredningens andra del ger förslag till åtgärder och insatser som staden behöver vidta för att denna användning ska upphöra.

Stadens fossilbränsleanvändning har identifierats utifrån fyra underkategorier:

1. Inköp av energi inklusive hyra av lokaler.
2. Transporter avseende varor och tjänster.
3. Transporter avseende personresor.
4. Byggnation, drift och underhåll av infrastruktur och fastigheter.

Åtgärder för fossilbränslefri organisation 2030

1. Förankring och styrning

Förslag på insatser:

- Arbeta in målet och insatser för fossilbränslefri organisation i kommande miljöprogram.

- Tydliggör målet om fossilbränslefri organisation i stadens budget och ge nämnder och bolag uppdrag för att arbeta för fossilbränslefri organisation.
- Kontinuerligt se över stadens övergripande styrdokument och arbeta in 2030-målet där det anses relevant i kommande revideringar.

Berörd verksamhet: Kommunstyrelsen.

2. Kommunikation och uppföljning

Förslag på insatser:

- Formulera indikatorer och andra uppföljningsmått för att följa upp målet.
- Kommunera goda exempel brett för att påskynda och inspirera i omställningsarbetet.
- Genomför en översyn av utredningen i halvtid för att identifiera kvarvarande processer där fossila bränslen fortfarande används och revidera åtgärdsförslagen.

Berörda verksamheter: Kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden.

3. Strategisk samverkan

Förslag på insatser:

- Identifiera lämpliga samarbeten och initiativ för strategisk samverkan för fossilbränslefrihet.
- Verka för att lagstiftning och regelverk stödjer en fossilbränslefri organisation.
- Utveckla Klimatpakten som verktyg för fossilbränslefritt Stockholm.

Berörda verksamheter: Samtliga nämnder och bolagsstyrelser

4. Upphandlingsstöd för fossilbränslefri organisation

Förslag på insatser:

- Formulera och kommunicera standardskrivningar för fossilbränslefrihet i tillämpbara upphandlingar.
- Säkerställ att målet om fossilbränslefri organisation integreras i kommande revidering av Program för upphandling och inköp och tillhörande tillämpningsanvisningar.
- Utveckla stödfunktioner för upphandling för fossilbränslefri organisation.
- Genomför piloter där incitamentsklausuler i upphandling tillämpas.
- Uppmuntra leverantörer till att bli fossilbränslefria.

Berörda verksamheter: Kommunstyrelsen, servicenämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden samt upphandlande nämnder och bolagsstyrelser.

5. Fossilbränslefri el

Förslag på insatser:

- Fortsätt arbetet med att centralisera elavtalen för att säkerställa att även mindre elförbrukare fångas upp och ingår i det centrala avtalet.
- Hantera elanvändning separat vid entreprenader.

Berörda verksamheter: Servicenämnden samt upphandlande nämnder och bolagsstyrelser.

6. Fossilbränslefri uppvärmning

Förslag på insatser:

- Fortsätt arbetet med att fasa ut fossilolje användning för att säkerställa att även mindre förbrukare fångas upp och fasas ut.
- Identifiera fastigheter med särskilda behov av investeringar i utrustningen för att möjliggöra en utfasning av fossilolja, även i byggnader med kallhyra.
- Inför en rutin för att utvärdera en övergång till fossilbränslefri olja för alla byggnader som ämnas vara i drift mer än 3 år efter staden förvärvat dem.
- Sprid gröna hyresavtal brett i organisationen och arbeta för att det blir standard vid avtalstecknande.
- Slå fast ett datum då gröna hyresavtal skall vara det enda som används. Om det finns fall då det inte är görbart bör standardskrivningar om förnybar energi införas i kontrakten.
- Verka för utfasning av fossil plast i fjärrvärmeproduktion.

Berörda verksamheter: Samtliga nämnder och bolagsstyrelser.

7. Fossilbränslefri gasanvändning

Förslag på insatser:

- Fortsätt arbetet med att fasa ut fossilgasanvändningen och säkerställa hög biogasandel i inköp.

Berörda verksamheter: Kyrkogårdsnämnden, styrelserna för Stockholms hamn AB och SISAB.

8. Fossilbränslefri fordonsflotta

Förslag på insatser:

- Inkludera målet om fossilbränslefrihet i stadens fordonsstrategi och miljöbilsdefinition.
- Anta ett sista datum för nya inköps- och leasingavtal för fordon som enbart kan drivas av fossila bränslen.
- Verka för utbyggnad av en fungerande infrastruktur för fossilbränslefria bränslen i stadsutvecklingen.

Berörda verksamheter: Samtliga nämnder och bolagsstyrelser.

9. Fossilbränslefria transporttjänster

Förslag på insatser:

- Kravställ för fossilbränslefria transporttjänster.
- Anta ett sista datum för nya avtal som sträcker sig längre än till 2030 där transporttjänster med fossila bränslen inte längre är accepterat.

Berörda verksamheter: Nämnder och bolagsstyrelser som upphandlar transporttjänster.

10. Fossilbränslefria varutransporter

Förslag på insatser:

- Dialog med stora aktörer med vilka staden har delade transporter bör fortsätta och vid behov utvecklas för att undersöka möjligheten att samordna upphandlingskrav.
- Utveckla samlastningsarbetet i staden.

Berörda verksamheter: Upphandlande nämnder och bolagsstyrelser.

11. Fossilbränslefria arbetsmaskiner och entreprenader

Förslag på insatser:

- Genomför demonstrationsprojekt av eldrivna arbetsmaskiner.
- Inför krav om fossilbränslefrihet i gemensamma miljökrav för entreprenader inom samarbetet mellan Trafikverket, Stockholm, Göteborg och Malmö stad.
- Slå fast ett sista datum för nya inköps- och leasingavtal av egna arbetsmaskiner som enbart kan drivas av fossila bränslen.
- Anta ett sista datum då fossilbränsleddrivna arbetsmaskiner inte längre accepteras vid upphandling av entreprenader.
- Inför incitamentsklausuler i entreprenadupphandlingar.
- Verka för införande av register för arbetsmaskiner.

Berörda verksamheter: Samtliga nämnder och bolagsstyrelser som nyttjar arbetsmaskiner eller upphandlar entreprenadtjänster.

12. Fossilbränslefria tjänsteresor

Förslag på insats:

- Integrera målet om fossilbränslefrihet i riktlinjer för tjänsteresor.
- Slå fast och kommunicera datum då det inte längre är tillåtet att använda fossilbränsleddrivna egna fordon i tjänst.
- Utveckla internt system för klimatkompensation.

Berörda verksamheter: Samtliga nämnder och bolagsstyrelser.

De föreslagna åtgärderna har inte åtföljts av någon ingående ekonomisk kalkyl och de ekonomiska förutsättningarna för 2030-målet är inte fastslagna men förutsätts medföra ökade kostnader för staden.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom avdelningen för strategi och internservice.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till de föreslagna insatserna och anser att dessa bör vara vägledande samt ligga till grund för framtida planer, mål och budgetuppdrag. Stadens förvaltningar och bolag behöver sedan konkretisera åtgärder och göra analyser med avseende på rådighet, kostnader och andra konsekvenser. Prioriteringar kan ske efter hand som mer omfattande analyser har genomförts.

Genomförandet och implementeringen av detta stora förändringsarbete kommer att kräva omfattande informationsinsatser, både internt och externt.

Visionen om att Stockholm år 2040 ska nå målet om att bli en fossilbränslefri stad innehåller många utmaningar. Förutom att fossila bränslen måste bytas ut, behövs det ett omfattande arbete med att minska energianvändningen inom både transport- och fastighetssektorn. Kommunfullmäktiges beslut att stadens egen organisation ska bli fossilbränslefri till år 2030 är ett viktigt delmål i det arbetet.

Bilaga: Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2018/000015